

W środę 4 czerwca 2014 pogoda była piękna, jak przed 25 laty, kiedy to w Polsce coś tąpnęło w przemianach ustrojowych. Akurat gdy w tę okrągłą rocznicę w Warszawie Barack Obama wygłaszał płomienne przemówienie do Polaków na mojej ulicy zagłuszał je hałas maszyn rozprowadzających masę bitumiczną. Dobiegające z telewizora patetyczne słowa mężów stanu naszego i amerykańskiego mieszały się z odgłosami frontu robót; "sru" i asfalt płynął na Ducała.

Nawierzchnia była jeszcze ciepła, kiedy wybiegłem z domu na niezwykle spotkanie do Domu Dziecka w Wolicy, gdzie udaliśmy się z przewodniczącym Rady Powiatu Bogusławem Kręciszem. Placówka ta przytuła obecnie 28 wychowanków. W drodze powrotnej zajrzałem do naszego USC, by zgadnąć iluż to jaślan urodziło się przed ćwierć wiekiem dokładnie 4 czerwca 1989. Zero! ?Prawdopodobnie oddział noworodków naszego szpitala był wówczas w remoncie, bo inna ewidencja pokazuje, że z tą datą zameldowano 3 osoby urodzone poza Jasłem. Potem wpadłem jeszcze na działkę, zaś wieczorową porą robiłem medialny ogląd tego, jak w Ojczyźnie świętowano rocznicę odrodzonej niepodległości. Hucznie! W Jaśle - cisza.

W okolicznościowej zadumie sięgam więc pamięcią wstecz, na swoje podwórko...

"Jeśli samorząd ma rozwijać się prawidłowo,

jego start musi być udany,

jego narodziny zaś muszą odbyć się pomyślnie,

a więc w odpowiednim środowisku jego przyszłego życia" - uświadamiał mi wówczas klasyk **Aleksander Kamiński**.

Pracowałem wtedy w Młodzieżowym Domu Kultury w Jaśle, gdzie nie było formalnych struktur samorządowych, ale pielęgnowaliśmy samorządność, najpełniej przejawiającą się w pracy zespołów, grup formalnych, nieformalnych, a także w rozmaitych poczynaniach bywalców placówki. Młodzi ludzie pomagali nam diagnozować potrzeby, wskazywać kierunki pracy, które powinniśmy podjąć, przygotowywali wiele przedsięwzięć, prowadzili imprezy, sprząтали Ogród Jordanowski. Mieli też wpływ, wspólnie z rodzicami, na to, jakie zajęcia stałe i okazjonalne MDK organizuje. Spełnialiśmy ich potrzeby i oczekiwania. Najpełniej jednak realizowali samorządność w zajęciowych grupach rówieśniczych prowadzonych przez naszych wspaniałych pedagogów - animatorów rozmaitych profesji. O przebogatej działalności MDK wtedy i obecnie wspominałem już w tym miejscu.

Uświadamialiśmy zatem młodym, że ta działalność samorządowa, praca dla siebie i dla innych, powinna być skuteczna i konkretna. Równocześnie przestrzegaliśmy, żeby byli dalekowzroczni we wszelkich działaniach samorządowych, by potrafili przewidzieć, jaki będzie skutek tej pracy.

To bardzo ważne. Postawiliśmy już wtedy, w latach osiemdziesiątych, na edukację samorządową. Od lat powtarzam: „Nasi bywalcy na radnych”. Wywołuje to wesołość u odbiorców tej tezy, ale jestem przekonany, że „czego Jaś się w młodości nie nauczy, tego Jan radny nie będzie umiał”. I to z pokolenia na pokolenie owocuje. Nasi wychowankowie sprzed lat nie dość, że przyprowadzają dziś do MDK swoje dzieci, to jeszcze skutecznie budują w różnych środowiskach, także samorządowych, sieć wsparcia dla swojej placówki.

Podczas spotkań z włodarzami Jasła młodzież miała sposobność porozmawiać o problemach środowiska dostrzeganych ze swojego punktu widzenia. Dyskusje były bardzo dojrzałe. Wiele spraw wyjaśniano, inne wręcz załatwiano natychmiast.

Rychło dostrzeżliśmy, że młodzi bardzo się orientują w sprawach miasta, ale mają niewielką wiedzę o zasadach funkcjonowania swojej małej ojczyzny. W efekcie owych spotkań przybliżano niektóre zagadnienia z zakresu funkcjonowania samorządu, brakowało jednak formy, która w sposób stały, atrakcyjny i nowatorski poszerzałaby tę wiedzę.

10 - lecie polskiej samorządności, w Jasle uczczono konkretną imprezą edukacyjną autorstwa Małgorzaty Piekarskiej- Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jasle. „Konkurs wiedzy o samorządzie” adresowany do uczniów wszystkich typów szkół powiatu, wspierany przez władze, propagował właśnie wiedzę o samorządności lokalnej i pobudzał zainteresowanie aktualnymi problemami środowiska.

Wróćmy jednak do mojego MDK, bez formalnego samorządu, jednak z grupą liderów starszych wychowanków wspomagających nas doraźnie oceną funkcjonowania placówki, tudzież konkretną pomocą np. przy organizacji imprezy, wycieczki, montażu dekoracji, nagłośnienia. Ich aktywność, wyzwająca się przy realizacji jednego przedsięwzięcia, słabła bądź pielęgnowano ją latami. W duchu samorządowym, odwoływaliśmy się zarówno do opinii pedagogów, wychowanków, ich rodziców. Ci działali w bardziej instytucjonalnej strukturze samorządowej: Radzie Rodziców.

Stosowaliśmy różne formy ewaluacji. Najprostsza, anonimowa ankieta: „**Co zrobić abyśmy stali się lepsi!**”
była
niejako przejawem samorządności z autentycznym wpływem opinii społeczności MDK na działalność placówki.

Wykorzystywaliśmy także w swych działaniach harcerskie doświadczenia samorządowe skupione w jednej z aktywniejszych pracowni.

Stopniując tworzenie się samorządności powołaliśmy, z czasem, międzyszkolną Młodzieżową Radę Liderów zakorzenioną w MDK.

W 2005 Europejskim Roku Edukacji Obywatelskiej zorganizowaliśmy w Gimnazjum w Dębowcu (7 października) konferencję warsztaty pod hasłem „**Budujemy Mosty – czyli Obywatelska Edukacja Młodzieży**” dla rozbudzenia zainteresowania młodzieży aktywną działalnością społeczną.

Ukonstytuowała się wtedy Młodzieżowa Rada Powiatu Jasielskiego w składzie: **Klaudia Czajkowska** (

Przewodnicząca) ,

Katarzyna Rospond,

Monika Sławniak, Anna Pawełczak

,
Weronika Zajdel

,
Gabriela Dykas

,
Klaudia Rączka

,
Kinga Mika

,
Beata Stachurska

,

**Katarzyna
Więcek**

Angelika Gaśior

Nasza przewodnicząca już w grudniu 2005 uczestniczyła w krajowej konferencji „Edukacja europejska oraz obywatelska w nowoczesnej placówce wychowania pozaszkolnego”. MDK w 2006 desygnował swoje wychowanki Jasła **Barbarę Pietraszek i Gretę Wardęgę** do Młodzieżowej Rady Polskiego Stowarzyszenia Wychowania Pozaszkolnego.

W metodach i praktyce pracy grupowej w zakresie edukacji dla samorządności - TRZEBA CHCIEĆ, jak wyjął mi kiedyś Tadeusz Pudełko uczeń profesora Aleksandra Kamińskiego. Tezę tę potwierdziła mi po latach (27 września 2003) w osobistej rozmowie córka profesora Ewa Rzetelska -Feleszko.

Dobrze, że MDK kontynuuje tę sferę aktywności poprzez wolontariat. Świetne efekty w edukacji dla samorządności ma też I Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum Nr 2 i jasielski ZHP.

Musimy wspierać te drogi, które nakłonią młodzież i przygotują do współdecydowania w życiu samorządowym i publicznym. Potwierdza to kilkuletnia praktyka, animowana przeze mnie, a potem przez Wiolettę Krupę, Mariusza Świątkę, Agnieszkę Kuczałę, Agatę Lorens. Obecną 22-osobową grupę młodych radnych animuje Barbara Żytniak.

A rada A.D.2014 to: Justyna Hendzel, Kamil Macedoński, Kornelia Wietecha, Dominika Kmiec, Katarzyna Mrocza, Ilona Stelmach, Bartłomiej Szydło, Paweł Łabaj, Marcin Kłosowski, Agnieszka Stanis, Dominik Ciupek, Anna Łacka, Izabela Barzyk, Anna Pykosz, Klaudia Burda, Karolina Furman, Karolina Grzegorzczak, Mateusz Konieczny, Marlena Duda, Monika Mickiewicz, Katarzyna Krzyżak, Gabriela Wójtowicz, Magdalena Sypień. Urodzili się i dorastają w dojrzewającej polskiej demokracji. Ucząc się samorządności wybrali pod koniec czerwca 10 zasłużonych dla Kultury Powiatu Jasielskiego z harcmistrzem Jackiem Smolikiem na czele! Uczniowie Ci, reprezentujący szkolne organy samorządowe i jednocześnie poszczególne gminy powiatu są zgodni co do tego, że młodzi ludzie potrzebują organizacji, która potrafiłaby zasygnalizować potrzeby młodzieży. Wyrażają jednak obawy, że młodzieżowa rada nie ma dość wpływu na zapadające decyzje dorosłych.

Są jednak świadomi potrzeby kształtowania młodzieżowych elit społecznych, działania na rzecz współpracy środowisk młodzieżowych, współpracy z samorządem lokalnym, reprezentowania interesów samej młodzieży. To forum ma się, ponoć, niedługo wzbogacić przez powołanie Młodzieżowej Rady Miasta Jasła.